

Bolygók

2005. szeptember-október folyamán 23 megfigyelő 101 észlelést küldött be. A beküldött webkamerás képek közt akadtak látványos animációk is, az egyik legszebb Palkovics Iván munkája. Egy másik észlelőnk, Baráté Levente, saját képei alapján elkészítette Mars-térképét, melyet a következő alkalommal, a bolygó 2005/2006-os láthatóságának lezárásakor mutatunk be. A Mars-oppozíciónak köszönhetően öröndetesen megnőtt az észlelések száma, melyek túlnyomórészt webkamerával készültek. A többi bolygó közül a Vénuszról érkezett be még megfigyelés. A Mars-holdak megörökítéséről szóló legutóbbi felhívás sem maradt eredménytelen, egy észlelőnk, Padányi Árpád készített sikeres felvételeket. A Mars látszó átmérőjének rohamos csökkenésével párhuzamosan egyre kedvezőbb megfigyelési helyzetbe kerül a Szaturnusz – várjuk a további képeket, rajzokat.

Észlelő	Észl.	Műszer
Áldott Gábor (Budapest)	5	28 SC
Balog László (Budapest)	4	15 T
Baráté Levente (Budapest)	4	15 T
Berente Béla (Kocsér)	12	23 Y
Buda, Stefan (Melbourne, AU)	11	40 DK
Danyi Roland (Salgótarján)	1	20 T
Éder Iván (Budapest)	7	30 T
Görgei Zoltán (Budapest)	3	20 L
Gyenezse Péter (Pécs)	1	10 L
Hadházi Csaba (Hajdúhadház)	3	16 T
Horváth Zsolt (Dunaújváros)	1	20 T
Illés Tibor (Szeged)	2	?
Jaksy Attila (Győr)	2	20 T
Lőrincz Miklós (Pécs)	6	12,5 T
Kubus Gyula (Bátonyterenye)	1	20 T
Nagy Zoltán Antal (Budapest)	2	20 L
Padányi Árpád (Budapest)	2	13 L
Palkovics Iván (Budapest)	4	20 T
Répás Csaba (Füzér)	14	8 L
Szendrői Gábor (Gencsapáti)	21	5 MN
Szitkay Gábor (Nyúl)	1	15,5 L
Tordai Tamás (Budapest)	6	20 L
Zana Péter (Etyek)	4	20 T
Zsiga László (Budapest)	3	20 T

Mars – a láthatóság első fele

Szeptember elejétől a november 7-i szembenállásig terjedő időszakban a Mars látszó mérete és fényessége fokozatosan nőtt az észlelések számával együtt. Október végén nagyon szép, feltűnő látvány volt szabad szemmel is a csillagok közt tündöklő, nyugodt fényű narancsos-vörös színű „bolyongó csillag”.

Szeptember első napjaiban kis mérete ellenére már sok részlet volt látható a csonka korongon, mely jelentős, 87%-os fázist mutatott. Az SPC eleinte még a szokásos méretű volt, de rohamosan zsugorodott a perihéliumi oppozíció felé közeledve, az időszak végére nagyon apró lett, ill. szinte el is tűnt a képek tanúsága szerint. Az NPC-ről nem születtek észlelések, az északi pólusra a perihéliumi oppozíciók idején nem látunk rá, viszont a pólus környezetében képződő arktikus ködök szinte minden észlelő képein feltűnnek, hol kisebb, hol nagyobb kiterjedésben. Szinte mindig láthatók voltak a reggeli oldal peremén a felhők, ritkábban az esti oldal peremén is.

Az oppozíciók effektus miatt világosodó korongon egyre feltűnőbbé vált az Olympus Mons fényfoltja szinte az összes webkamerás észlelő képein, és a Tharsis vulkánjait, pontosabban a felettük levő gyenge orografikus felhőket is érezni lehetett néhány képen. A vizuális észlelők nem tettek említést erről, igaz, az Olympus Mons vizuálisan is nagyon nehéz objektum. Már ezt megelőzően a marsi légkörbe nagy mennyiségben került lebegő por, az észlelők szerint a marsi légkör átlátszósága 2-3 körül mozgott.

Az első porvihar október 13-án jelentkezett a Chryse régió és a Niliacus Lacus határán. Nem bizonyult tartósnak, lecsendesedett, de később, 17-én egy újabb, nagyobb vihar tört ki ugyanezen a területen. 20-án erősödött, dél felé tartva elhomályosította az Aurorae Sinus vidékét, láthatóan kitöltötte a Valles Marineris kanyonrendszerét, majd a Mare Erythraeum és a Solis Lacus körzetében szétszóródott. A porvihar Solis Lacusban dúló részlete látható Stefan Buda október 22-i felvételén is. Pár napos szünet után, október 27-én egy hirtelen kitörés kezdődött a Sinus Meridiani és a Margaritier Sinus között, mely 28-án igen látványosra sikeredett, ekkor leginkább egy széttárt tenyérre emlékeztetett a sok kis kinyúló „ujj” miatt. Sajnos ezekről a porviharokról hazai felvételek nem készültek, mivel a kérdéses terület a mi észlelési időablakunk idején a túloldalon tartózkodott, hajnalban pedig senki sem települt ki a fagypontra alatti hőmérséklet, és a sokszor csapnivalóan rossz légköri nyugaltság miatt. Ebből a porviharos időszakból Zsiga László október 20-án 00:09 UT-kor készült kiváló felvételén látszik egy érdekesség, a reggeli oldali peremkőd egy részén, nagyjából az Aurorae Sinus vidéke fölött látható folytonossági hiány utalhatott az éppen dúló porvihar jelenlétére is. Egy közel két héttel későbbi, egy kicsivel későbbi CM idején készült külföldi amatőr képén is hasonlóképpen és ugyanott szakad meg a peremkőd – érdekes egybeesés. Nagy kár, hogy az éjszaka hátralevő részében nem készültek felvételek, a kép tanúsága szerint ekkor kivételesen jó volt a seeing. Két nappal később Stefan Buda fentebb említett felvételén láthattuk viszont ekkor a Solis Lacusban tomboló, majd lecsendesedő porvihart. Minden leírásnál ékeesebben beszélnek maguk a webkamerás felvételek, melyek legjavából mutatunk be válogatást a képmellékletben.

Mars-holdak

Képmellékletünkben látható Padányi Árpád 2005. október 29/30-i kompozit felvétele, amelyet két különböző kamerával rögzített, három különálló kép felhasználásával állított össze. A bolygót webkamerával, 200 frame átlagolásával rögzítette, a holdakat pedig egy SBIG gyártmányú ST2K CCD-kamerával, 12 s integrációs idővel örökítette meg. A Phobost és a Deimost két különböző skálázással, a hisztogram különböző beállításai mellett találta meg a képen.

Új észlelőlapok

Elkészültek az észlelőlapok módosított változatai, letölthetők a szakcsoport honlapjáról. A régi észlelőlapok is használhatók amíg el nem fogynak, de utána kérjük az újak használatát. Igénylés esetén felbélyegzett válaszboríték ellenében küldjük az észlelőlapokat.

TORDAI TAMÁS